

تاریخ سیاسی افغانستان معاصر

وضعیت زندان‌ها و زندانیان سیاسی
در رژیم کمره‌بستی نورمحمد تره‌کی

مؤلف: ابوذر پیرزاده غازی

پیرزاده غزنوی، ابوذر ۱۳۲۸
تاریخ سیاسی افغانستان معاصر ۲: وضعیت زندانها و زندانیان سیاسی
در رژیم کمونیستی نور محمد تره کی / مولف ابوذر پیرزاده غزنوی.
تهران: احسان، ۱۳۹۳

۴۶۶

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۰۳۸-۳

فیفا

زندانها و وضعیت زندانیان سیاسی در رژیم کمونیستی نور محمد تره کی.
افغانستان - سیاست و حکومت - ۱۳۵۸-۱۳۶۸
زندانها و زندانیان سیاسی - افغانستان
DS ۳۷۱/۲/پ ۹ ت ۱۳۹۳
۱۳۹۳ ۹۵۵/۱
کتابخانه ایران: ۳۳۸۹۶۶۳

تاریخ سیاسی افغانستان معاصر ۲

- ✦ مولف: ابوذر پیرزاده غزنوی
- ✦ ناشر: نشر احسان
- ✦ چاپ: مهارت
- ✦ تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه
- ✦ نوبت چاپ: اول ۱۳۹۳
- ✦ قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان
- ✦ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۰۳۸-۳

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مطبع فرهنگ، شماره ۳۰۶
تهران، ۱۱۱۵۴۳۰۳

اما

به ستم مبدان و مبارزانی که به خاطر دفاع از دین و میهن خویش در زندان‌های خوف و ترس نیست‌ها بیرحمانه شکنجه شدند و مظلومانه به خاک و خون غلطیدند.

به آنانی که الحاد و استبداد اسارت را نپذیرفتند و برای آزادی و عدالت و استقلال مبارزه کردند و جان دادند.

به بازماندگان شهدای گمنام و گامزن قبای جهاد افغانستان.

به خانواده‌های دلیر مردان و شیر زنان که در دریای خون شنا کردند تا درفش پرافتخار توحید در افغانستان اسلامی برافراشته بماند و مردم مسلمان کشورمان از قید اسارت و شر کمونیزم سرخ و یهودی و ایادی مزدور آن نجات یابد.

فهرست مطالب

اهداء.....	۵
تذکر.....	۷
مقدمه‌ی مؤلف.....	۱۳
وضعیت زندان‌ها و زندانیان سیاسی در رژیم کمونیستی نورمحمد تره‌کی.....	۱۵
بخش اول: انضاع و احوال اسفناک زندان و زندانیان سیاسی پلچرخ در زمان تره‌کی.....	۱۹
تاریخچهٔ احداث زندان پلچرخ.....	۲۰
موقعیت جغرافیایی و امکانات ساختمانی زندان پلچرخ.....	۲۳
اجرای نمایشنامهٔ اختتامی عفو زندانیان و رها شدن محبوسین جنایی تحت عنوان زندانیان سیاسی.....	۲۵
افتتاح زندان جدید پلچرخ در رژیم تره‌کی و انتقال محبوسین سیاسی محبس دهمزنگ به آنجا.....	۳۰
تعداد زندانیان سیاسی، زندان پلچرخ در حالت بد و شرایط مرگبار آنها.....	۳۴
چگونگی وضعیت داخلی زندان پلچرخ و رفتارهای غیرانسانی موظفین آن با زندانیان سیاسی.....	۳۸
حالات اضطرار و اضطراب زندانیان سیاسی پلچرخ و چگونگی برده شدن آنها برای اعدام.....	۴۳
بخش زنان زندان پلچرخ و وضعیت و شرایط احوال محبوسین سیاسی آن.....	۴۷
وضعیت و موقعیت محبوسین پرچمی در زندان پلچرخ.....	۵۱
غصب و غارت اموال زندانیان و کشته‌شده‌گان سیاسی به دست کمونیست‌های خلقی.....	۶۰
برخوردهای ظالمانه و غیرانسانی موظفین کمونیست زندان پلچرخ با باباوازه‌ای زندانیان سیاسی.....	۶۵
نظریات صاحب‌نظران راجع به زندان پلچرخ.....	۶۸
پولیگون چه معنایی دارد و چه کسانی را به آنجا می‌بردند.....	۷۰
شرح حال سیدعبدالله سمندر، فرماندان سفاک زندان پلچرخ.....	۷۴
بخش دوم: گوشه‌هایی از جنایات هولناک و اعدام‌های دسته‌جمعی در پلچرخ.....	۸۱
الف - بازداشت‌های بی‌موجب و زندانی کردن‌ها و مجازات‌های ددمشانه دوران تره‌کی.....	۸۵
جریان دستگیری و اعدام حضرت صاحب قلعهٔ جواد و خانوادهٔ ایشان.....	۹۱
حمله بر اقامتگاه میاگل جان آقا و بازداشت و زندانی شدن نوه‌های وی.....	۱۰۱
گرفتاری و اعدام آیت‌الله واعظ و دیگر علما و روشنفکران سرشناس شیعه.....	۱۰۵
قصهٔ بازداشت مرد عرب‌نما و شهادت مظلومانه او در زندان پلچرخ.....	۱۱۰
حکایت پیرمردی که به خاطر لعنت‌گفتن بر تاریکی شب مورد مواخذه قرار گرفت.....	۱۱۳
قصهٔ بی‌آبرو شدن مرد ریش‌سفیدی در «خلم».....	۱۱۴

- داستان زنی که به اتهام شعله‌ای بودن شوهرش، مجازات شده بود..... ۱۱۴
- پدري که به جرم اهانت به رهبر انقلاب ثور بازداشت و اعدام شد..... ۱۱۸
- نذر مشکل‌گشا و قصه کشمش‌نخود..... ۱۱۸
- نمونه‌ای از داد رسی‌های ظالمانه حفيظ‌الله امين درباره همسران زندانيان و اعدام‌شده‌گان سياسي..... ۱۲۰
- ب- نحوه شکنجه شدن‌های زندانيان سياسي در محبس پلچرخي و ديگر زندان‌ها و ادارات..... ۱۲۴
- کشیدن چشم و بریدن گوش و زبان زندانيان..... ۱۲۴
- سوزانیدن ريشي زندانيان..... ۱۲۵
- کشیدن ناخن‌ها، شریک‌های برقی و بيخوابی دادن‌های زندانيان..... ۱۲۷
- تجاوز به نساء سياسي و غفلت زندانيان سياسي..... ۱۲۸
- ج- چگونگی اعدام‌ها و کشتارهای دسته‌جمعي زندانيان سياسي در رژيم کمونيستي نورمحمد..... ۱۳۱
- شکار آزاد محبوبين سياسي و اعدام‌گش کردن آنها..... ۱۳۲
- بزه‌کشی شدن زندانيان..... ۱۳۴
- سلاخی شدن زندانيان سياسي و اعدام و پيوند اعضاي بدن آنان به کمونيست‌های بیمار..... ۱۳۵
- زنده به گور شدن زندانيان سياسي..... ۱۳۶
- پايين پرتاب شدن زندانيان سياسي و پاره شدن پيرايه به صورت زنده..... ۱۳۹
- قتل‌های شبانه در منطقه پلچرخي..... ۱۴۱
- کشتار دسته‌جمعي کودکان ييگانه در بين گوني‌های سياسي..... ۱۴۲
- بخش سوم: وقايع و رويدادهای مهم زندان پلچرخي در دوره ي تره‌کی..... ۱۴۳
- وضعيت رقت‌بار محبوسين خانواده‌های ظاهر داود و چگونگی آزاد شدن آنان از زندان پلچرخي..... ۱۴۳
- واقعه زندانی شدن غلام فاروق خان دگر جنرال..... ۱۴۷
- جريان دستگيري يازده تن از محصلان پوهتون کابل و اعدام دسته‌جمعي آنان..... ۱۴۹
- قضيه به زندان رفتن جنرال قادر وزير دفاع..... ۱۵۰
- قيام خونينه هشت جوزای سال ۱۳۵۸ هـ. ش زندانيان مسلمان زندان پلچرخي..... ۱۵۵
- قيام ۱۴ جوزای ۱۳۵۸ و حماسه‌آفريني‌های غازی سيداکبر شهيد..... ۱۷۶
- داستان دوباره مسلمان شدن «رستاخيز» و ظاهر بدخشي معجزه‌ای از پیام‌های کشتار مسلمانان..... ۱۸۵
- جريان زندانی شدن همسر و خانواده تره‌کی..... ۱۹۲
- قصه «عارق» زندانی‌ای که نام بدل گفتن او باعث اعدام نشدن و نجان يافتن‌اش شد..... ۱۹۴
- بخش چهارم: فهرست‌های شماری از زندانيان سياسي محبس پلچرخي در رژيم کمونيستي نورمحمد تره‌کی..... ۱۹۹
- الف- فهرست زندانيان سياسي نهضت اسلامي زمان داود، در زندان پلچرخي دوره ي تره‌کی..... ۲۰۰
- ب- فهرست زندانيان خانواده‌های سردار داود، و محمدظاهر شاه در زندان پلچرخي دوران تره‌کی..... ۲۰۳

- ج- فهرست استادان محبوس و اعدام شده پوهنتون در زندان پلچرخي زمان تره‌کی ۲۰۵
- د- فهرست وزرا و کارمندان ارشد رژیم‌های محمدظاهر شاه و سردار داود در زندان پلچرخي ۲۰۹
- هـ- فهرست زندانیان سیاسی بازداشت شده از کابل در محبس پلچرخي دوره‌ی تره‌کی ۲۱۵
- و- فهرست بخشی از زندانیان سیاسی ولایت قندهار در محبس پلچرخي زمان تره‌کی ۲۲۰
- ز- فهرست تعدادی از زندانیان سیاسی ولایت‌های پروان و کاپیسا در زمان تره‌کی ۲۳۴
- ح- لیست عده‌ای از زندانیان سیاسی نهضت اسلامی بازداشت‌شده‌ی زمان تره‌کی در زندان پلچرخي ۲۳۷
- ط- فهرست سایر زندانیان سیاسی پلچرخي در زمان تره‌کی ۲۴۲
- ی: لیست ده‌ها سراسری پنج هزار تن از زندانیان و اعدام شده‌گان سیاسی سال‌های ۱۳۵۷ و ۱۳۵۸ ۲۴۹
- بخش پنجم: زندان‌های دیگری رژیم کمونیستی نورمحمد تره‌کی ۴۳۳
- الف- زندان‌های رسمی و غیررسمی پایتخت ۴۳۳
- ب- زندان‌های ولایت ۴۳۶
- اسامی شماری از زندانیان سیاسی ولایت غزنی در دوران تره‌کی ۴۳۷
- زندان‌های سیاسی هرات و گورهای جمعی شهدای گمنام ۴۴۸
- شایعه فرستاده شدن زندانیان مسلمان افغان از محبس پلچرخي به اتحاد شوروی ۴۴۹
- پدر زندانیان سیاسی افغانستان معاصر ۴۵۲
- دو پیشنهاد مهم ۴۶۰
- فهرست مآخذ و منابع که در تألیف این کتاب از آن استفاده شده است ۴۶۳

مقدمه‌ی مؤلف

یکی از صاحب نظر ترکی هندی الاصل به نام ظفر حسن آیبک در صفحه ۲۵۹ کتاب خاطراتش تحت عنوان «افغانستان از سلطنت امیر حبیب الله خان تا صدارت سردار محمدهاشم خان» در باب خصلت و شیوه کمونیست ها و وابستگی شان به روسیه شوروی می گوید: «کمونیست ها به کشور و ملت خود را به طاق نسیان می گذارند. شیوه کمونیست ها به بتباد این اصل استوار است که هر چه به روسیه سود برساند، انجام آن را وظیفه خود می دانند. اگر چه آن کار برای ملت و ملت شان زیانبار باشد. آن ها برای خیانت به ملت خود همیشه آماده هستند و منافع کمونیست های روسیه را برتر از هر چیزی دیگری می دانند. من براساس تجربه در طول زندگی دریافتم که کمونیست به هر کشور و ملتی که وابسته باشند، جاسوس روس هم است و برای سود رساندن به روسیه به قربان کردن همه اصول و منافع کشورش آماده است.»

این گفته های مرحوم حسن آیبک در مورد کمونیست های خلقی و پرچمی ای حزب دیموکراتیک خلق افغانستان نیز مصداق عملی پیدا می کند زیرا اقدامات و کارنامه های سیاه و ننگین آن ها در قبل از کودتای هفت ثور ۱۳۵۷ هـ. ش و در طول دوره حاکمیت ماسکانه شان در بخش های مختلف لشکری و کشوری مبین و مؤید این معنی می باشد که برای کمونیست های افغانی طرفدار روسیه شوروی هیچ چیزی بالاتر از منافع روس ها نبوده است. تا جایی که آنان برای تحقق و تأمین اهداف سلطه طلبانه اتحاد شوروی و ترویج و تحمیل کمونیسم در افغانستان خلاف خواست و منافع مردم شان وارد عمل شده و ملت و میهن و حتی هم فکران خویش را قربانی امیال شوم و شیطانی سوسیال امپریالیسم سرخ اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی کرده اند.

از مواردی که بر ادعاهای فوق مهر تائید می گذارد یکی هم وضعیت زندان ها و زندانیان سیاسی در رژیم کمونیستی نور محمد تره کی می باشد که در کتاب حاضر درباره آن بحث و بررسی صورت گرفته است. وضعیت استغبار محبوسان و مظلومان بی چاره ای که شرح و بیان

احوال آنها، درنده‌خویی و نوک‌رصفی و ظلم و جنایت و وحشت و قساوت کمونیست‌های افغانی دست‌نشانده مسکو را در دوران حاکمیت جابرانه‌شان برای ملت مسلمان ما و دیگر جهانیان به نمایش می‌گذارد. و به وضاحت نشان می‌دهد که چگونه این مدعیان دروغین آزادی و عدالت، هزارها هزار انسان بی‌دفاع و بیگناه هموطن‌شان را به جرم مسلمان بودن و ضدیت و مبارزه با استبداد و الحاد کودتای ثور و کمونیزم صادر شده از شوروی، به زندان‌ها برده شکنجه کرده و به طرز فجیعی در کشتارگاه‌های دسته‌جمعی بیرحمانه به تحاک و خون کشیده‌اند.

مع الف کتاب حاضر مجموعه مطالبه فصل دهم «تاریخ سیاسی افغانستان معاصر، کودتای خنین هفت‌ثور ۱۳۵۷ و رژیم کمونیستی نورمحمد تره‌کی» می‌باشد، که به نسبت پایان یافتن کار تألیف آن زودتر اقبال چاپ یافته است.

امید می‌رود این کتاب که به عنوان «وضعیت زندان‌ها و زندانیان سیاسی در رژیم کمونیستی نورمحمد تره‌کی» تألیف شده و به همت انتشارات احسان به طبع رسیده است برای تاریخ‌دوستان و محققان کشور ما و سایر خوانندگان دلچسب و سودمند باشد و ترویجی پنهان و تاریک تاریخ معاصر افغانستان را به آنها بهتر و بیشتر بنمایاند.

جا دارد در خاتمه این مقدمه از مراد جلال‌القدر دکتر سیدحامد حسین میری حفظه‌الله تعالی، همسر مهربان و دوست درخشان و محترمه سرکار خانم ملالی ستانکزی و فرزندان عزیزم هریک مهندس سید محمد مهدی، جوانی پیرزاده، سید محمد علی رجوانی پیرزاده، سیده هاجر رجوانی پیرزاده و دیگر دوستانی که مرا در امر تألیف و تدوین و چاپ کتاب حاضر مساعدت کرده‌اند اظهار سپاس و امتنان نمایم. خوانندگان عزیز تمنا دارم با ارسال انتقادات و پیشنهادات سالم و سازنده، مؤلف را یاری دهند و از دعای خیرشان فراموش نفرمایند. انشاءالله.

سیدابوذر (امان‌الله) پیرزاده - جلالی غزنوی

اردیبهشت ماه (ثور) سال ۱۳۷۲ هـ. ش

تهران - جمهوری اسلامی ایران

وضعیت زندان، زندانبان سیاسی در رژیم کمونیستی نورمحمد تره‌کی

با وقوع کودتای خونین کمونیستی در نیمه ثور سال ۱۳۵۷ ه.ش در کشور ما و در پی به قدرت رسانیده شدن رژیم به اصطلاح جمهوری دیموکراتیک نورمحمد تره‌کی، ده‌ها هزار تن از مسلمانان افغانستان اعم از روشنفکران، روحانیون، معلمان و تحصیلین مکاتب و دانشگاه‌ها، طلاب مدارس دینی، و سایر اقشار مختلف ملت‌ما، به جرم دفاع از اسلام و میهن و به سبب مبارزه و مخالفت با رژیم کودتایی حاکم و ضدیت با کمونیسم و تبلیغات سر روی بر کشور و بسا اوقات هم فقط به خاطر مسلمان بودنشان، به وسیله کمونیست‌های ملقب و پرچمی و با مشورت و هدایت روس‌های سلطه‌گر و جابر دستگیر و راهی زندان‌ها و کشتارگاه‌ها شدند. رژیم غاصب و کودتایی تره‌کی و حزب کمونیست دیموکراتیک خلق حاکم بر آن که سرمست از بادهی قدرت اعطا شده از جانب روس‌ها بودند، نه تنها زندان‌های به جا مانده از نظام‌های مستبد و غیرمردمی گذشته را مملو از زندانیان سیاسی جدیدالورود کردند، بلکه محابس متعدد دیگری و از جمله محبس مخوف پلی‌خرخی را که از بزرگ‌ترین و جهنمی‌ترین زندان‌های تاریخ معاصر کشور ما و منطقه به شما می‌رود، برای پذیرایی از محبوسین تازه‌نفس مخالف رژیم خویش راه‌اندازی و افتتاح نمودند. تا جایی که اسناد و شواهد موجود نشان می‌دهد

اکثریت این زندانیان سیاسی بی‌گناه و مظلوم یا در زیر شکنجه‌های غیرانسانی و وحشیانه اعمال سفاک رژیم دست‌نشانده تره‌کی به طرز بسیار فجیعی جان‌های عزیزشان را از دست دادند و یا اینکه در همین زندان‌ها و کشتارگاه‌های مختص به آنها، بدون محاکمه و به صورت دسته‌جمعی به دست جلادان و آدم‌کشان خلقی و پرچمی مظلومانه به شهادت رسیدند.

در واقع زندان مخوف پلچرخی و دیگر زندان‌های موجود در رژیم سفاک و خونریز تره‌کی و شکنجه‌ها و کشتارها و جنایات هولناکی که در آن‌ها به دست کمونیست‌های خدانشناس و آدم‌کش با قیوع سوسه است، همان‌طوری که در جلد دیگر کتاب حاضر تحت‌عنوان «کودتای ۲۶ سرخ» ۱۳۵۲ هـ.ش و جمهوریت داودخان) گفته شده، داغ‌های سیاهی است بر جبین ناپاک خلقی‌ها و پرچمی‌ها و حزب دیموکراتیک خلق وایسته به شوروی و لکه‌های ننگی است بر دامن آلوده دولت‌ها و جنايتكار تره‌کی و مكتب‌الحادی و استبدادی کمونیزم. داغ‌های سیاه و لکه‌های ننگی که به یادگشت ایام و مرور زهان آنها را هرگز از حافظه تاریخ معاصر کشور ما پاک نخواهد کرد و در غریبی خود عهد بود برای نسل‌های امروز و آینده افغانستان و جهان.

معدالک درباره دستگیری و بازداشت‌افگندن‌ها و شکنجه‌های وحشیانه و وضعیت اسفبار زندان‌ها و زندانیان سیاسی رژیم کمونیست نورمحمد تره‌کی و همین‌طور جنایات هولناک و اعدام‌های دسته‌جمعی آن رژیم سفاک و دیگر ارباب‌دهای دردناک مربوط به زندانیان زمان حاکمیت این رژیم، اگرچه به صورت جستار داشته مطالبی به وسیله نویسندگان و محققان داخلی و خارجی نوشته و نشر شده است. اما ماسفانه کسی که به‌صورت مستقل و جداگانه و در مباحث مفصلی بتواند از ابعاد گوناگون جنایات کمونیست‌ها در ارتباط با زندانیان سیاسی این مقطع زمانی پرده‌برداری و اوضاع و احوال و شرایط رفت‌وآمد و زندان زندانیان سیاسی و زندان‌های دوران سیاه تره‌کی - به‌خصوص زندان پلچرخی - و آثار آن خود محبوسین و با استناد بر منابع معتبر به صورت جامع بازگو کند، تا اکنون به رشته تحریر درآمده است. امکان دارد یکی از عوامل عمده این کار ترس و وحشت نویسندگان و پژوهشگران به‌صورت سفاکانه و انتقام‌جویانه کمونیست‌های دست‌نشانده مسکویوده باشد. شاید هم عدم دسترسی آنان به اسناد و مدارک معتبر و مؤثق، که برای نوشتن چنین مطالب مهمی ضروری به نظر می‌آید، موجب تحقق نیافتن این امر شده باشد.

در هر حال برای آشنایی هر چه بهتر و بیشتر محققان و تاریخ‌دوستان کشور و دیگر مسلمانان و آزادگان جهان با جریان گیر و گرفت‌ها و تعذیب و شکنجه‌ها و وضعیت و شرایط اسفناک و اندوه‌بار زندان‌ها و زندانیان سیاسی دوران حکومت‌داری نورمحمد تره‌کی و کمونیست‌های وابسته به خط مسکو، نگارنده تصمیم گرفتم تا کتاب حاضر را به این موضوع

مهم اختصاص دهم. کتابی که در آن وضعیت و شرایط دردناک و نابسامان زندان‌ها و زندانیان سیاسی و بازداشت‌های بی‌موجب و زندانی کردن‌های و مجازات‌های ددمشانه و جنایات و اعدام‌های دسته‌جمعی و دیگر رویدادهای مرتبط با زندانیان سیاسی این دوره سیاه و شوم و بالاخص اوضاع و احوال اسفبار محبس پلچرخ و محبوسین سیاسی مظلوم آنجا در پنج بخش به صورت تفصیلی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. البته در این کتاب بر اوضاع و احوال زندان پلچرخ و زندانیان سیاسی آن به خطری تأکید و تماس بیشتر به عمل آمده که پلچرخ نمای از سایر محابس افغانستان آن روزگار بوده و معمولاً محبوسین سیاسی دیگر ولایت آن زمان کشور، جهت شکنجه و اعدام به این مکان مخوف آورده می‌شده است.

منظر مؤلف از انجام چنین کاری این بوده است که با بیان واقعیت‌های مستند موجود در این زمینه، پرده از روی تکان‌دهنده‌ترین و هولناک‌ترین جنایات کمونیست‌ها برداشته شود و فجایع و عملکردهای کالبدی و روحی و ظالمانه آنها در رابطه با زندان‌ها و زندانیان سیاسی افغانستان در دوران کمیت غلبه‌ایانه حزب دیموکراتیک خلق تحت زعامت تره‌کی و اخلاف او به دنیا نشان داده شود. امیدم مطالب این کتاب که اکثراً از قول شاهدان عینی و خود زندانیان و به استناد منابع معتبر و بی‌سایس معلومات مؤثق و چشم‌دیدهای نگارنده و یا بر مبنی اعترافات بعضی از مأموران و کمونیست‌های حاکم وقت، تهیه و نوشته شده است، مورد توجه و پسند خوانندگان قرار گیرد. و در این عبرتی باشد برای همه انسان‌های آزاده و عدالت‌خواه، به ویژه برای کسانی که از عناد و کینه‌پریری کمونیسم و کمونیست‌ها با اسلام و مسلمانان و از قساوت‌ها و بی‌رحمی‌ها و نامردمی‌های جنایت‌های خلقی‌ها و پرچمی‌های حزب دیموکراتیک خلق، در افغانستان هنوز هم بی‌خبرند ان شاء الله که چنین باشد.